

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 00 2 3 4 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 JAN 24.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	5

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED];
[REDACTED] az

Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy **állapítsa meg a Kúria Knk.I.40.792/2021/10. sz. határozatának alaptörvény-ellenességét**, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően – **a hivatkozott bírósági döntést semmisítse meg**.

Egyúttal kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) és c) pontja alapján az alábbi indokokat figyelembe véve **a tárgybeli Knk.I.40.792/2021/10. sz. határozat meghozatalát követő, folyamatban lévő eljárást függeszse fel**, mivel a jelen indítvány az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekre hivatkozik, megalapozottsága esetén a már megkezdődött aláírásgyűjtés eredményességét az összegyűjtött aláírok számától függetlenül kizárja. Szintén az eljárás felfüggesztését alapozza meg az a tény, hogy az aláírásgyűjtés folyamán a kezdeményező jelentős mennyiségű személyes adatot kezel, amelynek jogalapja az Alkotmánybíróság ezirányú döntésével elvész, így az esetleges jogosulatlan adatkezelés kiterjedését a felfüggesztés csökkenti.¹

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának követelményei

a) A pertörténet és a tényállás

Magánszemély népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be 2021. július 21. napján a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 3. § (1) bekezdése szerinti hitelesítés céljából.

Az NVB a 2021. augusztus 30. napján kelt, a Magyar Közlönyben 20/2021. (VIII. 31.) számon közzétett határozatával (a továbbiakban: NVB Határozat) az „Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés helyezze hatályon kívül a Fudan Hungary Egyetemért Alapítványról, a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány részére történő vagyontátról szóló 2021. évi LXXXI. törvényt?” népszavazásra javasolt kérdést az Nsztv. 11. § (1) bekezdése alapján hitelesítette. Az NVB a jegyzőkönyvében rögzítette, hogy a kérdés célja az említett törvény hatályon kívül helyezése, így

¹ <https://www.valasztas.hu/folyamatban-levo-alairasgyujtesek>

az az országgyűlés hatáskörébe tartozik, továbbá mind a jegyzőkönyvben, mind pedig az NVB Határozat [7] pontjában foglaltak szerint a kérdés az Alaptörvényben, valamint az Nsztv.-ben megfogalmazott követelményeknek megfelel.

Az NVB Határozat ellen kúriai felülvizsgálati kérelmeket nyújtottak be jogszabálysértésre hivatkozva a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítésének megtagadása érdekében, ebben a körben magam is éltem jogorvoslati jogommal.

A kúriai eljárás során – a kérelmezők pernyertességének elősegítésére – a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) és a Kormány érdekeltként perbelépési kérelmet nyújtott be, azonban a Kúria a Knk.I.40.792/2021/6. számú és a Knk.I.40.793/2021/6. számú végzéseiben a kérelmeket elutasította. A Kúria álláspontja az volt, hogy az Nsztv. szabályai szélesebb körben biztosítják a jogorvoslati jogot, mint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 17. § a) pontja szerinti perindítási jogosultság, továbbá az Nsztv. a határozat közzétételére vonatkozó szabályozással az érintettekkel való közlést – ami a jogorvoslati jog gyakorlásának alapvető feltétele – is a legszélesebb körben biztosítja, ezáltal az Nsztv. a Kp. szabályaihoz képest olyan speciális rendelkezéseket tartalmaz, amelyek azt fejezik ki, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozattal szemben az Nsztv. szerint jogorvoslati joggal rendelkező érintett mint jogorvoslatot kérelmező és nem mint a kérelmező pernyertességét támogató érdekelt érvényesítheti jogát, jogos érdekét. Így az Alapítványnak és a Kormánynak – miután határidőben jogorvoslati kérelmet nem terjesztettek elő – a kérelmezők pernyertességét támogató érdekeltkénti perbelépésének lehetősége a kúriai eljárásban nem állt fenn.

A Kúria elvi tartalommal megállapította, hogy *„[a]z Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja szerinti tilalom megsértését nem a nemzetközi szerződés létrehozásához vezető szerződéskötési folyamatban keletkező megállapodásra, hanem törvénnyel vagy kormányrendelettel kihirdetett nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségre vonatkozóan kell vizsgálni”,* valamint, hogy *„[a] népszavazásra javasolt kérdés bírósági felülvizsgálata során a Kúriának akkor is magából a kérdésből kell kiindulni, ha a kérelmezők egyes megállapodásokat és egyes felsőoktatási intézményeket a kérelmükben annak ellenére azonosként kezelnek, hogy tényszerűen különböző megállapodásokról és különböző felsőoktatási intézményekről van szó”.*

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban az NVB Határozatot jogszerűnek találta és azt helybenhagyta.

b) Az Alkotmánybíróság hatáskörének alátámasztása

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Jelen indítvány tárgyához hasonló ügyben az Alkotmánybíróság már megállapította hatáskörét, amikor kifejtette, hogy *„[a]z Alaptörvény és az Abtv. valamennyi bírói döntést illetően lehetővé teszi alkotmányjogi panasz benyújtását. Jelenleg nincs olyan alaptörvényi vagy törvényi előírás, amely a*

Kúriának az Nsztv.-n alapuló, a népszavazási kérdés hitelesítéséről szóló döntését kivenné a panasszal támadható bírói döntések közül. Az Nsztv. 30. § (1) bekezdése a további jogorvoslatot zárja ki a hitelesítésről szóló döntést követően, az alkotmányjogi panaszt nem.” {28/2015. (IX. 24.) AB határozat Indokolás [20]}.

A fentiekre tekintettel a Kúria népszavazási kérdését hitelesítő határozatával szemben az alkotmányjogi panasz jogszerűen benyújtható.

c) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz jogintézménye kapcsán kialakított gyakorlata alapján a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, azaz, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt bírói ítélet a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen sértse, azokat aktuálisan érintő rendelkezést állapítson meg, és ennek következtében a panaszos alapjogai sérüljenek.

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Abtv. 27. § (2) bekezdése kifejti, hogy ezen ügytípusban ki minősül érintett félnek. Az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt.

Tekintettel arra, hogy a tárgybeli kúriai (bírói) eljárásban félként vettem részt, az alkotmányjogi panasz benyújtására vonatkozó személyi (érintettségi) feltételnek eleget teszek.

d) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria a Knk.I.40.792/2021/10. számú határozatát a Kúria honlapján közzétett tájékoztatás alapján 2021. december 8. napján hozta meg, amelyet a határozat meghozatala napján a honlapon közzétett.²

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.

A tárgybeli kúriai határozat 2021. december 8. napján került számomra kézbesítésre, így az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje megtartottnak tekintendő, ha az legkésőbb 2022. február 7. napján benyújtásra kerül.

e) A jogorvoslati lehetőség kimerítése

Az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontja szerint egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

² <https://www.kuria-birosag.hu/hu/nepszavugy/knki4079320219-szamu-hatarozat>

A Kúria Knk.I.40.792/2021/10. számú határozatával szemben az Nsztv. 30. § (1) bekezdése nem biztosít további jogorvoslati lehetőséget, így az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltétel – a hivatkozott törvényi kizáró rendelkezés következtében – teljesül.

Mivel a tárgybeli ügyben nincsen további jogorvoslati lehetőség, valamint a bírósági szak befejezett (rendkívüli jogorvoslati eljárás sincs folyamatban), az erre vonatkozó feltétel teljesül.

f) Alapjogsérelem megjelölése

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése: tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

A Kúria a Knk.I.40.792/2021/6. számú és a Knk.I.40.793/2021/6. számú végzéseiben jogellenesen, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogomat közvetlenül megsértve utasította el a Kormány és az Alapítvány pernyertességemet elősegítő perbelépési kérelmeit.

Továbbá, a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogom közvetlen sérelmét az is megalapozza, hogy a Kúria az eljárása során az NVB Határozat szerinti népszavazás alkotmányosságát érdemben nem vizsgálta megfelelően, így az NVB Határozatot helybenhagyó határozatával mind az Alapítvány, mind a választópolgárok számára, így számomra is, jogbizonytalanságot teremt abból az okból kifolyólag, hogy az NVB Határozat szerinti népszavazási kérdés célja és tartalma nem egyértelmű és nem azonos a tárgybeli népszavazást kezdeményező magánszemély és politikai közösség sajtó útján megjelent, a népszavazást ismertető kommunikációjának tartalmával.

Álláspontom szerint a Kúria Knk.I.40.792/2021/10. sz. határozata alaptörvény-ellenes.

I. Érdekeltekénti perbelépési kérelmek elutasítása

1. A Kúria tévesen értelmezte az Nsztv. és a Kp. perbelépésre vonatkozó rendelkezéseit, amikor a bíróság – minden jogszabályi alap nélkül – arra a következtetésre jutott, hogy a Kormány és az Alapítvány azért nem léphetett perbe a pernyertességemet elősegítve, mert az Nsztv. és a Kp. vonatkozó rendelkezései alapján a Kormány és az Alapítvány az NVB Határozat vitatását csak az NVB Határozattal szembeni kúriai felülvizsgálati eljárás kezdeményezésével tehetné volna.

A Kúria tévesen értelmezte az Nsztv. és az Nsztv. 1. § (1) bekezdése alapján a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseit, ugyanis a szabályrendszer az érdekelteként történő perbelépési kérelem kapcsán nem tartalmaz korlátozó vagy kizáró rendelkezést. A Ve. 222. § (1) bekezdése csupán annyit mond ki, hogy *„[a] választási bizottság másodfokú határozata, továbbá a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be.”*

Tekintettel arra, hogy sem az Nsztv. és sem a Ve. az érdekeltkénti perbelépés kapcsán nem tartalmaz különleges szabályokat, így a bírósági eljárásban a Kp. rendelkezései az irányadók, így a Kúriának a Kp. szabályait kellett volna megfelelően alkalmaznia.

A Kp. 20. § (1) bekezdése az érdekelt, mint perjogi fogalom meghatározásaként rögzíti, hogy *„[a]kinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti vagy a perben hozandó ítélet közvetlenül érintheti, a mások között folyamatban lévő perbe érdekeltként beléphet. A perbe érdekeltként beléphet az is, aki a megelőző eljárásban ügyfélként vett részt.”*

A Kp. 24. §-a kimondja, hogy *„[a]z a perindításra jogosult, akivel a vitatott közigazgatási cselekményt nem közölték, és akit a perbelépés lehetőségéről sem értesítettek, a perbe az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a felperes pertársaként is beléphet.”*

A Kp. 17. § a) pontja értelmében *„[a] per megindítására jogosult az, akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti.”*

A hivatkozott Kp. rendelkezésekből látható, hogy az érdekelt fogalma és a per megindítására jogosult (felperesi) fogalom között tartalmi azonosság áll fenn, azonban az érdekelt fogalma tágabb, további vagylagos részelemet is tartalmaz. A két fogalom magyarázatában szövegszerű azonosság áll fenn, amikor mindkét helyen a Kp. úgy rendelkezik, hogy a bírósági eljárás megindítására jogosult félnek (felperesnek), és az érdekeltnek az a személy minősül, akinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti. Azonban látni kell, hogy az érdekelti kör tágabb, mint a bírósági eljárás megindítását kezdeményezhető kör, ugyanis érdekeltnek minősül az a személy is, akit a perben hozandó ítélet közvetlenül érinthet.

A Kp. 24. §-a azt az esetet szabályozza, amikor a közigazgatási pert megelőző eljárásban valamelyik felet – akinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti – a megelőző eljárást lefolytató szerv indokolatlanul mellőzött (pl. ügyfélként nem vonta be a hatósági eljárásba). Ebben az esetben – a Kp. vonatkozó indokolása szerint is – az érintett fél saját döntése szerint akár felperesként, akár érdekeltként a közigazgatási perbe beléphet, azaz ebben az esetben az ő választásától függően alakul perbeli helyzete. Látható, hogy a Kp. 24. §-a szerinti személyi kör sem azonos a Kp. 20. §-a szerinti személyi körrel, ugyanis a Kp. 24. §-a alapján a fél akár felperesként is csatlakozhat az eljárásba, addig a Kp. 20. §-a alapján a fél csupán érdekeltként vehet részt a közigazgatási perben.

Bár a Kp. 20. § (2) bekezdése alapján következtethetnénk arra, hogy az érdekelt és a felperes, illetve az alperes perbeli jogosultsága azonos, azonban ez nem így van, mert az érdekelt bizonyos perbeli cselekményeket nem tehet meg. A Kp. 20. § (3) bekezdése kimondja, hogy az érdekelt a felek (alperes, felperes) rendelkezési jogának sérelme nélkül jogosult perbeli cselekmény megtételére, amely akkor is hatályos, ha a felek cselekményeivel ellentétben áll. A rendelkezési jog sérelmét elsősorban a keresettől való elállás, a kereset megváltoztatása, továbbá az egyezségkötés, a jogról való lemondás, az elismerés jelentheti, így az érdekelt ezen perbeli cselekmények megtételére nem jogosult.

A Kp. rendelkezéseiből látható, hogy az érdekelt és a per megindítására jogosult személyi kör között fogalmi azonosság áll fenn, azonban a két jogintézmény más cél szabályozását szolgálja. Tekintettel arra, hogy sem a Kormány és sem az Alapítvány az NVB Határozat szerinti

népszavazási eljárásban (Kp. fogalomhasználatával élve: megelőző eljárásban) nem volt fél, (mivel a népszavazást harmadik magánszemély kezdeményezte), így a Kp. 24. §-a szerinti lehetőség alkalmazása nem jöhet szóba, mivel sem a Kormány és sem az Alapítvány a megelőző eljárásban nem került mellőzésre, félként nem vett részt benne [lásd az NVB határozatainak kézbesítéséről szóló szabályokat az Nsztv. 1. § (1) bekezdése alapján a Ve. 48. §-ában].

A Kp. a perindítás és az érdekeltekénti perbelépés kapcsán nem határoz meg korlátozó, vagy kizáró szabályokat, csupán az érintettségi kritériumokat rögzíti [Kp. 17. § a) pont, 20. § (1) bekezdés]. Ebben az esetben a közigazgatási tevékenységgel érintett fél szabadon választhat a tekintetben, hogy milyen jogi státuszban kíván részt venni a közigazgatási perben vállalva a kockázatot, hogy érdekelteként csupán szűkebb perjogi jogosultságokkal rendelkezik, valamint azt is, hogy az érdekeltekénti perbelépés lehetősége egyáltalán nem biztosított, ha valamelyik fél az adott közigazgatási tevékenységgel kapcsolatban a közigazgatási pert nem indítja meg. Megjegyzem, hogy jelen esetben az érdekeltekénti perbelépés lehetősége fennállt, hiszen az ügy alapjául szolgáló bírósági eljárás megindításra került és a Kormány és az Alapítvány közvetlen érintettsége az NVB Határozat szerinti népszavazás kapcsán fennáll.

A tárgybeli népszavazás az Alapítvány működési kereteit lefektető, az Alapítvány vagyongazdálkodási rendjét meghatározó és nem utolsó sorban az Alapítvány létrehozását statuáló törvény hatályon kívül helyezéséről szól [a Fudan Hungary Egyetemért Alapítványról, a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány részére történő vagyonjuttatásról szóló 2021. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Törvény)], így indokolt lett volna, hogy az Alapítvány, és az alapítást kezdeményező Kormány, mint érintett és releváns információkkal rendelkező eljárási szereplők, a Kúria előtt kifejthessék az NVB hitelesítő döntésének jogellenességét alátámasztó érveiket.

Ugyanez a helyzet áll fenn a Kormány tekintetében is, ugyanis az NVB Határozat szerinti népszavazás szintén több pontban is közvetlenül érinti a Kormány jogát vagy jogos érdekét. A Törvény javaslatát (T/16225. sz. törvényjavaslat)³ az Országgyűlésnek az innovációért és technológiáért felelős miniszter nyújtotta be. Amennyiben a Törvény a népszavazás következtében hatályon kívül helyezésre kerül, a Kormány által kidolgozott és benyújtott törvény hatályon kívül helyezésre kerülne. Ugyancsak a Kormány közvetlen érintettségét alapozza meg az a tény is, hogy a Törvény – a létesítő okirat rendelkezéseit figyelembe véve – az Alapítvány vagyona kapcsán az állam tekintetében elővásárlási jogot biztosít [Törvény 5. § (6) bekezdés].

2. Amellett, hogy a Kúria a tárgybeli ügyben a Kormány és az Alapítvány tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapvető jogát is megsértette, amikor a perbe érdekelteként nem engedte be őket, egyúttal tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogomat is közvetlenül megsértette.

Az érdekeltekénti perbelépési kérelmek megtagadásával a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jog részelemének tekinthető fegyveregyenlőség alkotmányos elvét is megsértette, mert az ügyben a Kúria önkényes jogértelmezés és jogalkalmazás útján fosztott meg a Kormánnyal és az Alapítvánnyal történő együttes perbeli jogérvényesítés lehetőségétől.

³ [https://www.parlament.hu/web/guest/iromanyok-lekerdezese?p_p.id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p.lifecycle=1&p_p.state=normal&p_p.mode=view&p_auth=X1uaYlGr&hu.parlament.cms.pair.portlet.PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8.pairAction=%2Finternet%2Fcplsql%2Fogv.irom.irom.adat%3Fp.ckl%3D41%26p.izon%3D16225](https://www.parlament.hu/web/guest/iromanyok-lekerdezese?p_p.id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p.lifecycle=1&p_p.state=normal&p_p.mode=view&p_auth=X1uaYlGr&hu.parlament.cms.pair.portlet.PairProxy.INSTANCE.9xd2Wc9jP4z8.pairAction=%2Finternet%2Fcplsql%2Fogv.irom.irom.adat%3Fp.ckl%3D41%26p.izon%3D16225)

A Kúria jogértelmezése szemben áll a hatályos jogszabályokkal, ugyanis a tárgybeli népszavazási ügyben az érdekeltkénti perbelépés eljárási szabályait a Kp. tartalmazza, amely ezen perbeli cselekmény korlátozásáról vagy kizárásáról egyáltalán nem rendelkezik. Az Nsztv. és a Ve. sem tartalmaz különös rendelkezéseket az érdekeltkénti perbelépés eljárási szabályairól, így a Kúria egyedi ügyben, alaptörvény-ellenes módon, kvázi jogot alkotott.

II. A népszavazási kérdés egyértelműsége

1. A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogom sérelmét az is megalapozza, hogy a Kúria nem fordított kellő figyelmet a népszavazási kérdés egyértelműségének alkotmányos vizsgálatára, holott a kúriai eljárás egyik fő vizsgálódási iránya pontosan e kérdés megnyugtató eldöntésére irányult volna.

A Kúria egy olyan kérdést talált egyértelműnek és jogszerűnek, amely az Alapítvány népszavazás utáni létét, működését, gazdálkodását és vagyoni juttatásának célját érintően bizonytalan állapotot teremtene. Ezzel – az Országgyűlés jogalkotási aktusából kifolyólag – az Alapítvány mint szervezet jogi státuszában jogbizonytalanság alakulna ki, amely szembe megy az Alaptörvény jogállamisági követelményével [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés].

2. Amennyiben egy teljesítendő kötelezettség nincsen az érintettek, jelen ügyben Alapítvány és a választópolgárok számára pontosan kalkulálható és egyértelmű módon meghatározva, sérti a jogállamiság követelményét {32/2015. (XI. 19.) AB határozat Indokolás [63]}.

A tárgybeli népszavazási kérdés az Alapítványt statuáló törvény hatályon kívül helyezésére irányul, azonban a sajtóban megjelent politikai nyilatkozatok alapján⁴ a népszavazást kezdeményező személy szándéka valószínűleg arra irányult, hogy a népszavazással megakadályozza a Fudan Egyetem budapesti felállítását, azonban a népszavazási kérdés – a tartalmából kifolyólag – ilyen irányú utalást nem tartalmaz.

Ezt a tényt erősíti meg a népszavazást kezdeményező Karácsony Gergely 2021. július 21-én tett nyilatkozata is, amelyben bejelentette, hogy országos népszavazást kezdeményez arról, hogy a kínai Fudan Egyetem helyett a Diákváros épüljön meg Budapesten.⁵ Ugyancsak ilyen tartalmú nyilatkozatok és tudósítások születtek, amikor a sajtó beszámolt a tárgybeli népszavazás megtartásához szükséges aláírásgyűjtés megkezdéséről: „Baranyi Krisztina IX. kerületi polgármester a sajtótájékoztatón azt mondta, minden magyart érintő ügy, hogy Ferencvárosba ne a kínai Fudan Egyetem, hanem a tizenkétezer kollégiumi férőhelyes diákváros épüljön meg. Kiemelte, a népszavazáson arról mondhatnak majd véleményt az emberek, hogy „akarnak-e Kínának trójai falovat Európában, itt, a Ferencvárosban, a Duna partján a mi pénzünkéből”,⁶ vagy „[a]z ajánlóíveken így a Fudan Egyetem létrehozását engedélyező törvény ellen és az álláskeresői járadék meghosszabbítása mellett lehet majd aláírni.”⁷

⁴ https://hvg.hu/itthon/20211220_Nepszavazas_Fudan_Egyetem

⁵ https://azonnali.hu/cikk/20210614_orszagos-nepszavazast-kezdemenyez-az-ellenzek-fudan-ugyben vagy <https://hu.euronews.com/2021/07/21/nepszavazast-kezdemenyezett-karacsony>

⁶ <https://index.hu/belfold/2021/12/15/nvi-nepszavazas-karacsony-gergely-fudan-egyetem-allaskeresesi-jaradek/>

⁷ <https://merce.hu/2021/12/15/egybol-az-utcara-vittek-az-ajanloiveket-az-ellenzeki-nepszavazas-alairasgyujtoi/>

Szükségesnek tartom rávilágítani arra, hogy a már létező Alapítvány és a még nem létező budapesti Fudan Egyetem két különböző jogalynak tekinthető és a népszavazás által hatályon kívül helyezni kívánt Törvény nem rendelkezik a budapesti Fudan Egyetem felállításáról, így a tárgybeli népszavazás valós tartalma egyáltalán nem azonos a népszavazást kezdeményező személyi kör sajtóból ismert szándékával. Ebből kifolyólag a tárgybeli népszavazás esetleges megrendezése során a választópolgárok alappal hihetik azt, hogy a népszavazáson a még nem létező budapesti Fudan Egyetem felállításáról fognak dönteni, holott a kérdés csupán – a fent bemutatottak szerint – az Alapítvány működését érinti. E ponton szükséges utalni arra is, hogy a Törvény hatályon kívül helyezésével az Alapítvány Törvény szerinti vagyonszállítása sem akadályozható meg, mivel a vagyonszállítás már végbement, azaz a Törvény jelentős része már végrehajtottá vált.

Álláspontom szerint a Kúriának nemcsak az NVB Határozat által hitelesített népszavazási kérdés tartalmát, hanem az ahhoz kapcsolódó népszavazást kezdeményező személyi kör politikai nyilatkozatait is kellett volna vizsgálnia. Amennyiben a Kúria minden, a népszavazást közvetlenül érintő körülményt és tényt megvizsgált volna, úgy észlelhette volna, hogy a népszavazási kérdés és politikai kommunikáció nem szolgálja az egyértelműséghez fűződő választópolgári elvárást és követelményt, így a tárgybeli népszavazási kérdés hitelesítése nem volt jogszerű, azaz nem volt alkotmányos sem.

Figyelembe véve azt, hogy a Kúria a fenti körülmények és tények vizsgálatát az eljárásában elmulasztotta, így közvetlenül sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogom, holott a felperesi pozícióból adódóan a bírósági eljárás során érdekemben lett volna, hogy e körülményekre és tényekre a Kúria eljárása kiterjedjen.

3. Amennyiben a tárgybeli népszavazás érvényes és eredményes lenne, és egyúttal az „igen” szavazatok győznének, és a Törvényt hatályon kívül kellene helyezni, az Alapítvány létrejöttére a népszavazás nem bírna kihatással. A Törvény az Alapítvány működéséről, vagyoni juttatásáról és gazdálkodási szabályairól rendelkezik, így a Törvény hatályon kívül helyezése az Alapítvány létrehozását már azért sem tudná meggátolni, mert a bírósági nyilvántartás alapján⁸ az Alapítványt a 01-01-0013170. nyilvántartási számon 2021. október 18. napján a Fővárosi Törvényszék a 0100/Pk.60486/2021. ügyszámon jogerősen nyilvántartásba vette.

Az Alapítvány magánjogi jogalany, hiszen szervezeti szabályait a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény fekteti le, amely a magánjog területére tartozó jogszabály.

Országos népszavazás során a választópolgárok országos ügyekről dönthetnek, azaz a közvetlen demokrácia gyakorlását szolgáló közjogi aktussal, a népszavazással egyedi magánjogi viszonyokba nem lehet beleszólni, mert az alaptörvény-ellenes helyzetet idézne elő (pl. tulajdonjog sérelme). Alaptörvény-ellenes az a helyzet, ha a választópolgárok népszavazással egyes magánjogi személyek (természetes személyek, magánjogi szervezet: alapítványok, gazdasági társaságok, egyesületek, szövetkezetek) vagyonának sorsáról döntenének önkényesen beavatkozva az érintettek magánautonómiájába és önrendelkezési jogába.

⁸ Az adatok lekérhetőek a következő weboldalon: <https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>

Ha a népszavazás tárgykörét – tekintettel arra, hogy a népszavazást kezdeményező személyi kör politikai nyilatkozatai és a tárgybeli népszavazási kérdés tartalmilag nem azonos – bárki úgy értelmezi, hogy a népszavazás révén egy magánjogi jogalanyt meg lehetne fosztani a tulajdonától, az élesen szembemenne az Alkotmánybíróság gyakorlatával, amely szerint az állam csak akkor vonhatja el egy magánjogi szereplő vagyonát (kisajátítás), ha azt a szükségességi és arányossági teszt alapján megfelelő közérdekű ok indokolja és megfelelő kártalanítás párosul hozzá, ellenkező esetben a vagyonelvonás alaptörvény-ellenesnek tekintendő {34/2015. (XII. 9.) AB határozat Indokolás [35]}. Jelen ügyben nem áll fenn olyan közérdekű ok, amely indokolná az Alapítvány vagyona kisajátítását.

4. A tárgybeli népszavazás kapcsán felhívom a figyelmet arra a körülményre, hogy ha a Törvény hatályon kívül helyezésre kerülne, úgy megszűnne az Alapítvány működését, gazdálkodását és vagyonát védő szabályok összessége, ugyanis a Törvény jelenleg meghatározza az Alapítvány számára történő mindenkorai vagyonjuttatás formáját és módját, és a hatályon kívül helyezés következtében az Alapítvány tevékenysége többé nem minősülne közérdekű célnak és tevékenységnek. Emellett az Alapítvány működésének korlátját jelentő garanciális szabályok is hatályukat veszítene, amelyek jelenleg kimondják, hogy az Alapítvány nem veszélyeztetheti feladatainak ellátását, a magyar államot az Alapítvány vagyonával kapcsolatban elővásárlási jog illeti meg és az Alapítvány megszűnése esetén a vagyon a magyar államra visszaszáll.

Ebből következően a Kúriának vizsgálnia kellett volna azt is, hogy a Törvény szerinti garanciális szabályok hatályon kívül helyezése az Alapítvány működésére milyen hatást fog gyakorolni, azaz a Kúriának azt is vizsgálnia kellett volna, hogy a Törvény hatályon kívül helyezése nem eredményez-e alaptörvény-ellenes helyzetet a szabályozási környezet hiányosságából adódóan (a közpénzekkel való felelős gazdálkodás oldaláról), valamint azt, hogy ezen jogalkotási eredmény az előre láthatóság választópolgári egyértelműség követelményének megfelel-e.

A kúriai határozatból nem derül ki, hogy a népszavazási kérdés megfelel-e az állampolgári egyértelműség követelményének, ha a hatályvesztését követően az Alapítvány tovább működik, de a működését korlátozó, államot védő garanciális szabályok hatályon kívül helyeződnek.

Kérdés továbbá, hogy a jelenlegi, az Alapítvány részére átadott, de jogilag korlátozott vagyont a Törvény hatályon kívül helyezését követően az Alapítvány szabadon felhasználhatja-e. Amennyiben az Alapítvány a vagyont szabadon felhasználhatja, akkor további kérdésként felmerül, hogy a tárgybeli népszavazásra adott „igen” válaszok ezen cél elérésére irányultak-e.

Tekintettel arra, hogy a Törvény hatályon kívül helyezése esetén az Alapítványt mint magánjogi jogalanyt nem lehet megszüntetni, így felmerül a kérdés, hogy milyen feladatai lesznek az Alapítványnak, ha a Törvény szerinti céljai hatályon kívül helyezésre kerülnek.

Végül, a Kúria arra sem tért ki, hogy a tárgybeli népszavazást követően, amennyiben az „igen” szavazatok győznének, az Országgyűlésnek a közpénzekkel való felelős gazdálkodás alapján szükséges-e bármilyen, az Alapítvány működését korlátozó szabályt alkotnia, vagy elegendő, ha az Alapítványra a közfeladatot ellátó vagyonkezelő alapítvány szabályai vonatkoznak.

III. Összegzés

1. A Kúria helytelenül járt el, amikor a fenti körülményekre a felülvizsgálati eljárás során nem tért ki, teret engedve mind a választópolgárokat, és mind az Alapítványt érintő jogbizonytalan állapot kialakulásának, azaz a Kúria nem észlelte, hogy a tárgybeli népszavazási kérdés nem egyértelmű és csak jogbizonytalan helyzet kialakítására alkalmas.

A Kúriának a felülvizsgálati eljárásban a jelen indítványban bemutatott körülményeket és tényeket vizsgálnia kellett volna, mivel a felvázolt kérdésekre egyértelmű jogi válaszok jelenleg nem adhatóak, azaz a választópolgári egyértelműség követelményéből fakadóan a Kúria a határozatában ezekre a körülményekre érdemben és megnyugtató módon ki kellett volna térjen.

2. A fentieket összegezve a Kúria tárgybeli határozata alaptörvény-ellenes, ugyanis

- a Kormány és az Alapítvány érdekeltként történő perbelépési kérelmének elbírálása kapcsán a Kúria kvázi jogot alkotva *contra legem* döntött, így a fegyveregyenlőség alkotmányos követelményét önkényesen korlátozta,

- a Kúria nem vizsgálta megfelelő körültekintéssel az NVB Határozat szerinti népszavazás tartalmát és alkotmányosságát, ugyanis a Kúria nem észlelte, hogy az NVB Határozat szerinti népszavazási kérdés nem egyértelmű, tartalmából egyáltalán nem olyan jogalkotási kötelezettség következik, mint amelyet a népszavazást kezdeményező személyi kör a sajtónyilatkozatok útján kifejezett,

így a Kúria tárgybeli határozata közvetlenül és súlyosan sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogomat.

A Kúriának a jelen indítványban bemutatott és még el nem döntött kérdéseket vizsgálnia kellett volna, ennek hiányában a Kúria határozata a tárgybeli népszavazás legitimitásában és az Alapítvány működésében – alaptörvény-ellenes módon – jogbizonytalanságot idéz elő.

A Kúria határozatának alaptörvény-ellenessége miatt kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság a folyamatban lévő népszavazási aláírásgyűjtési eljárás megszüntetéséről is rendelkezzen, mert annak alapja egy alaptörvény-ellenes bírósági döntés.

3. Egyéb nyilatkozatok

Nyilatkozom, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését a bíróságon (Kúria) nem kezdeményeztem.

Nyilatkozom, hogy nem járulok hozzá az indítványban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához.

Kelt: Budapest, 2022. január 19.